

Krajinná památková zóna
(návrh)

Opočensko

Státní památkový ústav v Pardubicích

Ing. Karel Vosáhlo, prosinec 2002

a) **Označení předmětného území:**

Opočensko

b) **Názvy dotčených obecních nebo městských úřadů:**

Opočno
Čanka
Přepychy
České Meziříčí
Mokré
Tošov
Jílovice
Vysoký Újezd nad Dědinou
Klášterec nad Dědinou
Očelice
Bolehošť
Nová Ves
Záhornice
Trnov
Vojenice
Houdkovice
Voděrady
Hroška
Bílý Újezd
Podbřezí
Chábory
Dobruška
Pohoří u Opočna
Semechnice
Police
Ledce

c) **Název okresního úřadu :**

Okresní úřad Rychnov nad Kněžnou, kraj Královohradecký

d) Stručná charakteristika území:

Typologicky se jedná o komponovanou barokní kulturní krajinu.

e) Důvodová zpráva s rozbořem kulturních hodnot v krajině

Kompozičním centrem KPZ je architektonický soubor renesančního zámku (přestavěného r. 1552-67 Vilémem Trčkou z Lípy z původního hradu) s 22 ha anglickým parkem (1806-20) v údolí Zlatého potoka protékajícím pod zámeckým ostrohem.

Hlavní kompoziční osou přírodně krajinářského parku je průhled z empírového balkonu reprezentační zámecké amfilády „kapucínskou“ alejí do funkční zámecké obory. Pokračuje přes torso bývalého komunikačního rondelu (s kamenným sloupem s nápisem „Fürst Josef strasse“) po torso aleje směřující na kótu 419,3 u Nové Vsi.

Trčkovská zámecká obora (doložená již r. 1590) se současným chovem daňků, muflonů a jelena Dybowského je komponována „Velkou hvězdou“ střeleckých linií.

Mohutné arkádové zámecké nádvoří s terasovým schodištěm (do údolí Zlatého potoka) otevírá panoramatický výhled do krajiny, regulované rybniční kaskádou, s podzámeckým rybníkem Broumarem a rybničním hospodářským dvorem „Zárybnice“. Uvedený výhled je rámován ze západní strany terénním hřbetem se zámeckou oborou, z východní strany zalesněným vrchem Chlum s archeologickou lokalitou (hradiště a pohřebiště).

Lokalizace hospodářských dvorů původně komponovaných rodem Colloredo-Mansfeldů (od r. 1636) nebyla náhodná. Dvory byly umístěny na ose stabilizované dvorem „Ostrov“ u Českého Meziříčí – dvorem „Podzámčí“ – Semechnice – dvůr „Ostrov se staletými duby u Trnova. Rovněž uspořádání krajinného ornamentu (agrodesignu) bylo řešeno krajinnými (bažantími) pásy v kruhových výsečích, s příslušným hospodářským dvorem v ohnisku – krajinné pásy dvora Poličky a Pohoří apod. Hospodářské dvory Lhotka a Vranov jsou provázány alejí.

Součástí navržené KPZ je Lhotecká bažantnice (přírodní rezervace) a bažantnice pulická.

Historické jádro města Opočna tj. jmenovaný architektonický soubor zámku s parkem, letohrádkem a kostelem Nejsvětější Trojice (Alliprandi), kostelem P. Marie (s rod. hrobkou Colloredo-Mansfeld) renesančním Trčkovým náměstím a Velkým náměstím s kapucínským klášteřem (1673) bylo r. 1990 prohlášeno městskou památkovou zónou.

Z kulturně historického hlediska je opočenský zámek významný poradami protinapoleonské koalice r. 1813.

f) Slovní popis hranice:

Hranice navržené KPZ začíná na silnici u dvora Puličky, zahrnuje intravilán Pulice, po státní silnici pokračuje jižním směrem, obchází intravilán obce Mělčany a po polní cestě směřuje k obci Chábory, kterou obchází. Dále obchází intravilán obce Podbřezí se Skalkou a po st. silnici č. 14 obchází Bílý Újezd a před Ještěticemi se lomí po silnici východním směrem. Obchází obec Hroška, pokračuje po silnici, mívá obec Byzhradec, po polní cestě pokračuje východním směrem a obchází Vlčí horu a obec Voděrady, po silnici pokračuje

východním směrem, obchází Novou Ves, po polní silnici prochází obcí Bolehošť a pokračuje dále po silnici SZ směrem, obchází intravilán obcí Újezdec, Ledce, Klášter nad Dědinou, Vysoký Újezd.

Pokračuje dále severním směrem, obchází vrch Homole a obec Jílovice, za které pokračuje sever. směrem po polní cestě k Tošovské bažantnici, kterou obchází, dále po silnici k městu České Meziříčí, jehož intravilán obchází a lomí se východním směrem a pokračuje po státní silnici, obchází intravilán obce Pohoří a končí u výchozího bodu na silnici u dvora Pulička.

g) Mapa území s vyznačením hranice a rozbořem území:

Krajinotvorné (skladebné) součásti:

- 1) Architektonický soubor renes. zámku v Opočně s letohrádkem, parkem a kostelem Nejsvětější Trojice
- 2) Městská památková zóna Opočno s Trčkovým a Velkým náměstím
- 3) Zámecká obora s „Velkou hvězdou“ a „kapucínskou alejí“
- 4) Rondel hlavní kompoziční osy
- 5) Rybníční kaskáda s podzámeckou rybníkem Broumarem
- 6) Vrch Chlum s archeologickou lokalitou (hradiště, pohřebiště)
- 7) Kompoziční osa hosp. dvorů : Ostrov u Čes. Meziříčí - Ostrov u Turnova
- 8) Krajinné pásy hosp. dvorů Police, Pohoří („krajinná bažantnice“).
- 9) Alej mezi dvory Vranova Lhota.
- 10) Přírodní rezervace Mochov, Tošovská bažantnice
- 11) Bažantnice, Pulice
- 12) Aleje mezi dvory Podzámčí - Puličky a Podzámčí - Ostrov u Čes. Meziříčí
- 13) Románský kostel sv. Jakuba Většího ve Vysokém Újezdu nad Dědinou.
- 14) Klášterišťe (číslovač Klášťova Svaté Pole) Klášťova nad Dědinou.
- 15) Přepychy – soubor regionální lidové architektury s původním gotickým kostelem sv. Prokopa.
- 16) Zámecký areál Skalka a židovský hřbitov.

- h) **Výčet kulturních památek zapsaných v Ústředním seznamu**
i) **Výčet objektů k prohlášení za nemovitou kulturní památku**
(jsou uvedeny v přehledu s poznámkou „v řízení“)

Opočno, rejstř. č. nebo v řízení:

2352 - městské opevnění	(MPZ)
2353 - areál kostela Nejsvětější Trojice	(MPZ)
2355 - areál kostela P. Marie	
2354 - areál kapucínského kláštera čp. 132	(MPZ)
2356 - fara čp. 3	
2351 - areál zámku	(MPZ)
4729 - dům čp.4	(MPZ)
4730 - dům čp. 7	(MPZ)
4731 - dům čp. 8	(MPZ)
2362 - dům čp. 9	(MPZ)
4732 - dům čp. 10	(MPZ)
4733 - dům čp. 11	(MPZ)
4734 - dům čp. 12	(MPZ)
2363 - dům čp. 13	(MPZ)
2364 - dům čp. 14	(MPZ)
bez čísla - dům čp. 15	(MPZ)
v řízení - dům čp.20	(MPZ)
4735 - dům čp. 24	(MPZ)
4736 - dům čp. 46	(MPZ)
4737 - dům čp. 55	(MPZ)
2366 - dům čp. 65	(MPZ)
4738 - dům čp. 78	(MPZ)
4739 - dům čp.79	(MPZ)
4740 - dům čp.114	(MPZ)
4744 -dům čp. 119	(MPZ)
4742 - dům čp. 120	(MPZ)
4741 - dům čp. 122	(MPZ)
4787 - dům čp. 134	(MPZ)
2361 - dům čp. 141	(MPZ)
2365 - dům čp. 162	(MPZ)
4728 - dům čp. 208	(MPZ)
4743 - dům čp. 259	(MPZ)
2359 - sloup se sochou P. Marie	(MPZ)
2360 - socha sv. Antonína	(MPZ)
2357 - socha sv. Floriána	(MPZ)
2358 - socha sv. Jana Nepomuckého	(MPZ)
4745 - kamenná cesta	(MPZ)
4746 - most přes Zlatý Potok	(MPZ)

České Meziříčí, rejstř. č.:

2244 - areál kostela sv. Kateřiny

Přepychy, rejstř. č. nebo v řízení:

2402 – areál kostela sv. Prokopa

2403 – sroubek čp. 17

v řízení – statek vedle čp. 22
„ - statek čp. 30
„ - statek čp. 41
„ - statek čp. 47
„ - obytná budova čp. 75
„ - statek čp. 79
2404 - dům čp. 85
2405 - dům čp. 86
2406 – sroubek u čp. 114

Vysoký Újezd, rejstř. č.:

2465 – areál kostela sv. Jakuba Většího

Podbřezí, rejstř. č. :

2381 – areál zámku Skalka čp. 63
2343 – schodiště (transfěr z Neratova)
2382 – socha Nejsvětější Trojice
2383 – socha Panny Marie
2386 – socha sv. Antonína
2384 – areál židovského hřbitova

Bílý Újezd, rejstř. č. :

2216 – areál raně gotického kostela Proměnění Páně se zvonící

